

Strašidlo z Vlčího hradu

SICE UŽ JE PODZIM, ALE POŘÁD KRÁSNĚ TEPLA. BABIČKA TOMU ŘÍKÁ BABÍ LÉTO. NECHÁPU PROČ. ASI PROTO, že se líbí babičkám.

Rozhodl jsem se, že toho přívětivého počasí využiju a zblbnu dědu, že bychom ještě vyrazili pod stan. Děda totiž taky k smrti rád stanuje. Celej já! A ještě radši spí pod širákem, ale to by nám teď na podzim asi u ženskejch neprošlo. Babička s mamkou se budou bát, abychom náhodou nezmokli, Fína zas bude vyšilovat, protože je to sralbotka. Ale musím ji trochu trénovat. A navíc táta říkal, že pršet nemá.

Nejenom my chlapi, ale i ženský, když jsou hladový, tak jsou protivný a hned startujou. Jako že jsou nervózní a podrážděný, víte? Takže jsem strategicky počkal, až budeme po večeři. A když se táta natahoval pro koláč a všichni už míchali v hrnečkách svůj večerní čaj, šel jsem rovnou na věc: „Mami, tati, babi, dědo, pamatujete, jak nám vždycky říkáte, že jsou zážitky důležitější než koukání do mobilu nebo na televizi?“

Mamka zbystrila a předběhla s odpovědí tátu, který se sotva stačil nadechnout. Mimochodem,

to se děje docela dost často. „Správně, Vildo, zážitky jsou nejdůležitější, díky nim je člověk zkušenější, moudřejší a vůbec... šťastný.“

„Ale jaký zážitek máš teď na mysli, chlapče?“ zeptala se opatrně babička. „Protože třeba házení šutrů do oken je taky zážitek, ale bez toho se docela dobře obejdeme,“ usmála se. „Tys zase rozbil šutrem okno?“ nadskočila hned mamka. „Ale né,“ protestoval jsem. „Tak jsi poškrábal sousedovi omylem auto?“ pokračovala mamka v katastrofických scénářích. Táta k tomu s klidem dodal: „Nevadí, Pájo, klid, máme na to pojištění.“

„Ježkovy voči, nic takovýho, nejsem malej.“ Rozhodl jsem se, že zůstanu nad věcí. „Jen jsem chtěl navrhnout, abychom si zítra udělali výlet.“ „Samozřejmě, výlet beru,“ řekla mamka. „Ovšem ne ledajakej,“ udělal jsem dramatickou pauzu. Fína začala nadskakovat: „Jakej, jakej, jakej, jakej? Jakej výlet?“

„Tak cíl výletu necháme na radě starších a moudřejších, ségra.“ Věděl jsem, že to chce trochu diplomacie. „Ale večer bychom se nevraceli do strašárny, anýbrž zůstali na přespání.“ „Na přespání? Kde? A potmě? Mezi divou zvěří?“ Fína měla oči navrch hlavy. „Ano, potmě, milá sestro. V noci tu máme totiž tmu. Nejsme na severním pólu, abychom si mohli počkat na polární den.“ Děda obdivně hvízdal a já se dmul pýchou, jak jsem se vytáhl. „V noci už bude zima,“ prorokovala babička.

„Ale babi, zachovej klid, je přece tvoje léto,“ zasmál jsem se. „Jaké moje léto?“ divila se babička. „No přeci babí, babi.“ „A proč se vlastně říká babí léto?“ hulákala Fína. „Protože se líbí babičkám, ty troubo,“ poučil jsem ji. Děda se zakuckal koláčem a máma s tátou se rozchechtali. „Babí léto je léto staré, neboli pozdní, prostě léto těsně před podzimem,“ byla zase mamka nejrychlejší. „Ale hlavně se mu tak říká kvůli pavoukům,“ polkl děda poslední sousto.

„Staré léto, tomu rozumím, ale co s tím mají společného pavouci?“ divil se táta. „Přeci že ve vzduchu lítají jejich pavučiny. Na podzim vyrážejí do světa malinkatí, čerstvě narození pavoučci. Vylezou někam na nějakou větvičku, nebo aspoň na vysokou trávu a udělají si lehounké vlákno. Protože na podzim často fouká vítr, odfoukne to vlákno i s malým pavoučkem a nese ho do světa, někam daleko. A ta vlákna vypadají jako bílé vlasy babiček,“ řekl děda a pohladil babičku po vlasech.

„Ale jdi ty, pavouku jeden,“ pohladila babička na oplátku dědu po ruce. „No fakt,“ nedal se děda.

„Tak kam pojedem stanovat?“ nedopustil jsem odbočení od tématu, abychom to náhodou nezamluvili. A než stačila mamka s babičkou něco říct, obrátil se děda na tátou: „Co kdybychom je vzali na Volfštejn,

Flo? Pamatuješ, jak jsme o tom tuhle mluvili?“ „Jistě, jistě, pamatuju,“ přitakal rychle táta. Ale já jsem si jistý, že si nepamatoval vůbec nic.

„Dobře tedy,“ začala mamka prakticky plánovat. „Dneska už je pozdě a nemáme nic přichystáno. Zítřka se pořádně vyspíme a nikdo mě nebude brzo budit, jasné?“ zahrozila prstem. „Jasné,“ řekli jsme s Fínou současně. „To platí i pro babičku,“ otočila se mamka na babi. „No jasné, jasné, budu jako myška, neboj,“ ohradila se babička. „A pak se v klidu nasnídáme, nachystáme zásoby a stan a spacáky a karimatky a jiné důležitosti a vyrazíme na Volfštejn.“ „Mami, ty jsi skvělá,“ řekl jsem uznale. „Já jsem taky skvělá?“ ozvala se babička. „O tom nepochybuj, babi,“ ujistil jsem babičku.

Když jsme se ráno sešli u snídaně, měl děda už stan a věci na spaní v autě. „Kam že to pojedeme, dědo?“ zeptal jsem se, když jsem si mazal chleba. „Na hrad Volfštejn. Volf znamená německy vlk. A hrad Volfštejn je nedaleko Vlčí hory u Stříbra. Takže pojedeme na Plzeň.“ „A jsou tam vlci?“ zeptala se Fína nejistě. „Jako aby nám v noci nevlezli do stanu.“ „Neboj, Fínko, žádní vlci už tam nejsou. Ten hrad, nebo spíš už zřícenina hradu je zajímavá tím, že stojí na čediči. A kdo mi řekne, co to znamená?“ „Že tam byla sopka a vytekla tam láva,“ vykřikla Fína. Fína je hned po ránu akční, zatímco mně to chvíli trvá, než se pořádně proberu a rozmluvím.

Na přespávací výlet jsme vyrazili všichni kromě babičky. Ta si to nakonec rozmyslela, protože ji prý berou zrovna záda, tak se na spaní na karimatce zrovna necítí. Autem jsme dojeli až do vesnice Černošín, blízko Tachova. Oplíka Bertíka jsme zanechali na kraji vsi a nahodili na záda batohy, do rukou spacáky a táta vzal ještě stan. Pak jsme šli necelý kilometr lesem do mírného kopce. Děda z legrace remcal, že mu upadnou nohy. Fína remcala doopravdy a táta ji uklidňoval, že neupadnou. A že dokud může remcat, že nemůže, tak ještě v pohodě může. Les začal vypadat strašidelně a Fína se začala děsit. Aby na ni

hrad Volfštejn

nevyskočili vlci nebo dokonce medvěd. A pak se najednou před námi objevil hrad.

Hrad byl celý z černého kamene, takže působil tajemně až strašidelně. Kolem něj byly zbytky hradních příkopů. „V takových příkopech kolem hradu často mívali medvědy, ségra,“ zazlobil jsem si. „Možná tu někde obchází medvědí duch.“ „Ty jseš ale blbej, brácha,“ vyděsila se Fína. „Nechte toho oba,“ řekla mamka důrazně.

Hrad byl už hodně rozpadlý. Bylo tu pár zbytků nějakých budov a vysoká kulatá věž. „To je, děti, čedič,“ poučil nás děda. „Cizím slovem se to řekne bazalt.“ „A proč mu neříkáme taky bazalt?“ chtěla vědět Fína. „Inu, to je tak,“ zatvářil se děda jako dědeček hříbeček, „český název má čedič od toho, že vypadá jako očouzený od sazí. Tedy očazený. Z toho vznikl název kamene čedič. A jestlipak si vzpomenete, jak jsme si loni vyprávěli, na jaké druhy se dělí horniny a jaký druh je čedič?“

„Jasan,“ vykřikl jsem radostně. „Horniny se dělí na vyvřelé, usazené a přeměněné. Čedič je hornina vyvřelá.“ „Výborně,“ pochválil mě děda. A ještě doplnil, že vyvřelé horniny se dělí na hlubinné, žilné a výlevné. Hlubinné jsou ty, které tuhly velmi pomalu ve velké hloubce a mají velké krystaly. Žilné utuhly v prasklinách jiných hornin. „Takže vypadají jako takové různě křivé čárky, že jo?“ vyzvíдалa Fína. „Ano, vypadají jako žíly prostě,“ zasmál se děda. „A ty výlevné se vylily na povrch země,“ zakončil to. „Jako tekutá láva, nebo vyprskly jako žhavý sopečný prach.“

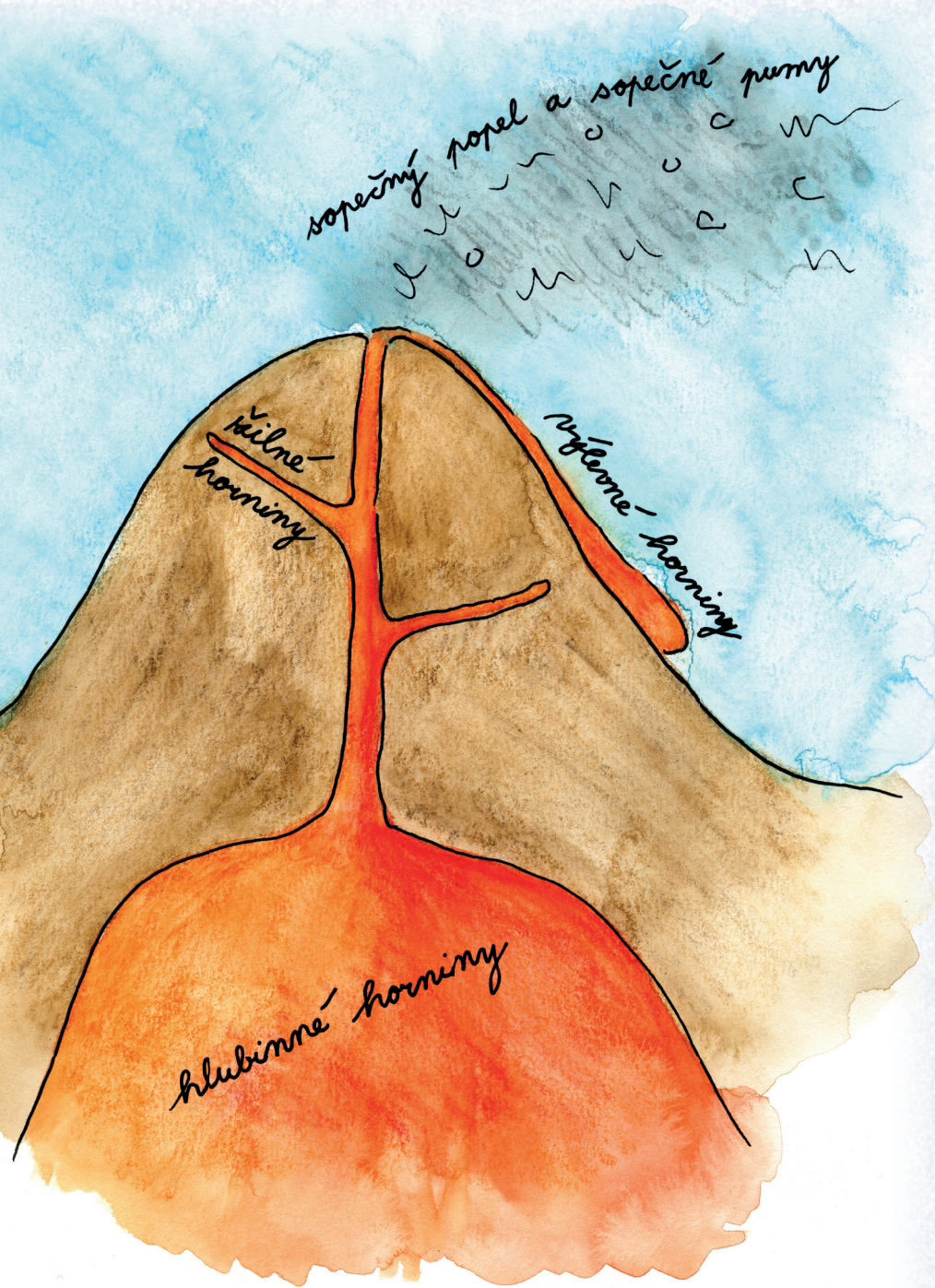
„Jestli si to, dědo, dobře pamatuju, tak jsi říkal, že v těch hlubinných horninách tvoří minerály velké krystaly, protože tam magma tuhne pomalu a krystaly mají čas hodně narůst.“ „Výborně, Vildo, chválím.“ „Já si to taky pamatuju,“ skočila mi do řeči Fína, „a ještě si pamatuju, že v těch výlevných jsou krystaly úplně malinké, jsou vidět jen v mikroskopu a často je v takové hornině i sklo. Ale to moc nechápu. Jako že ta hornina je skleněná?“

„No, to se tak nedá říct,“ zamyslel se děda a poškrábal se na hlavě. Pak se poškrábal za uchem a nakonec na nose. „Herdek filek, jak bych ti to vysvětlil? ... Láva je nejdřív tekutá. Když začne chladnout, začnou v ní krystalizovat různé minerály. Když ale utuhne rychle, minerály se nestačí utvořit a vznikne nevykrystalizovaná hornina, tedy horninové sklo. Můžou v něm být i zárodky malých krystalů. To sklo je ale neprůhledné. Je to horninové sklo. Teď tomu snad už rozumíš,“ oddechl si děda.

„A jak velké můžou být největší krystaly?“ nedal jsem dědovi pokoj. „Chtěl bych totiž mít ve své sbírce šutrů největší krystal na světě.“ „A proč?“ vyzvíдалa Fína. „Přeci aby se na něj ke mně chodili dívat geologové z celého světa,“ objasnil jsem. „Brácha, ty chceš být slavnej, příznej se,“ chechtala se Fína. „No co, být slavnej vědec, na tom není nic špatného. Ty chceš být zase slavná zpěvačka, ne?“ odpálil jsem ji. „To jo,“ musela Fína souhlasit, „ale to jen tak trochu. Hlavně chci být slavná policajtko a spisovatelka. A malířka.“ „Tak vidíš, ty budeš mít sbírku zločinců, knih a obrazů a já sbírku šutrů,“ uzavřel jsem to.

Ne tak děda: „Vildo, budoucí kolego, neříkej raději sbírka šutrů, ale sbírka minerálů a hornin, jinak by se ti geologové asi smáli. A pak, ten největší krystal bys neunesl a ani by se ti nevešel do pokoje.“ „Nekecej,“ ulítlo mi. Děda elegantně přešel mou nevhodnou poznámku a s úsměvem odpověděl: „To ti tedy nekecám, vnoučku můj rozmilý. Největší krystaly jsou totiž dlouhé deset metrů a tlusté dva metry. A jsou ze sádrovce.“

„Fíha,“ řekla Fína, „a můžeme je vidět, dědo?“ „Pokud si někdy uděláme výlet do Mexika, tak určitě,“ zasmál se děda. „Výlet do Mexika, to by byla paráda,“ zasníl se táta. „To jo,“ přisvědčila mamka. „Ale

museli bychom vyhrát peníze na letenky, jinak tedy nevíím.“ „Tak jestli se někdy ještě vypravíme společně do Mexika,“ mrkl na nás děda, „tak se tam na ty krystaly půjdeme podívat. Jsou ve velké jeskyni, v hloubce tři sta metrů pod zemí.“ „A jak je tam našli?“ chtěla vědět mamka. „Dobrá otázka,“ pochválil děda mamku. „Těžili tam stříbrnou, olovenou a zinkovou rudu, která vyplňuje pukliny v okolní hornině. Takže je tam objevili náhodou při těžbě.“

Mezi rozpadlými budovami hradu a věží byla rovná plocha porostlá měkkou travou a kousek vedle i ohniště. „Jé, hele,“ nadsakovala Fína, „nejsme jediní, kdo sem chodí spát. A opečem si buřty.“ Přiznávám to nerad, ale občas má i moje praštěná ségra dobré nápady. Postavili jsme si stan se dvěma ložnicemi a velkou předsíní. Tam vždycky spí Čert s Andělkou. Ale jak znám ségru, určitě naláká Andělku k sobě, aby se jí mohla držet za packu. Fína se totiž bojí skoro všeho, hlavně kanců, medvědů a vlků a taky zlodějů. Má moc bujnou fantazii a k tomu je to poseroutka.

vznik vyvřelých hornin

největší krystaly na světě

A už je to tady. „Tati, mami, nemůžou tady být loupežníci, že ne?“ zeptala se Fína poněkud roztřeseným hláskem. „Neboj, kočko,“ uklidňovala ji mamka, „máme přeci psy, ti by hned štěkali. A nás je taky hodně, takže bychom každého přeprali,“ zasmála se. „Ale žádní loupežníci tu určitě nejsou a nebudou,“ dodala rychle.

„Dneska už nebudeme dělat žádné velké výpravy,“ řekl děda, „bolí mě nohy. Utáboříme se, vyzkouším vás, jestli umíte pořádně rozdělát oheň, a opečeme si buřty. Souhlasíte? Jo nebo jo?“ „Jo jo jo,“ volali jsme všichni, taky už jsme měli hlad. „Tak jo, opečem si k obědu buřty,“ odsouhlasila nám mamka, „ale do večera je ještě čas. Navrhuju, že půjdeme hledat houby.“ „Skvělý nápad,“ nadchl se děda. „Já budu hlídat tábor, vy mi sem budete ty houby nosit a já je budu čistit a chystat. A k večeři bude parádní smaženice.“

„Souhlasím se vším,“ vykřikl jsem, až děda leknutím nadskočil. „Ale budeš nám večer vyprávět něco strašidelného, my se rádi bojíme.“ „Brácha, mluv za sebe. Já se sice taky ráda trochu bojím, ale jenom trošičku,“ ozvala se Fína. „Neboj, Fínko,“ řekl táta, „my budeme dědu kontrolovat, aby to s tím strašením nepřeháněl, jo?“ „Tak dobře,“ svolila Fína. „A hlavně si večer u ohně zazpíváme,“ dodala. „No to si piš,“ řekla mamka, „to musíme, když už kvůli tomu táta táhne kytaru.“

U jídla nám děda vyprávěl o Volfštejnu. „Je to velmi starý hrad,“ začal dramaticky, „přímo prastarý. Postavili ho už v první polovině třináctého století. V roce 1470 byl ale opuštěn a zpuštěl. Volfštejn znamená česky Vlčí kámen.“ „Takže tady jsou vlci,“ bouchla Fína plechovým hrnečkem o kámen, až jí vyšplouchla voda. „Klid, Fínko, klid,“ zasmál se děda, „vlci tady byli ve středověku. Teď už tu žádný dlouho není.“ „No jen aby,“ procedila Fína skrze zuby. „Poslední vlk byl zastřelen v naší republice v roce 1914, a to ještě v Beskydech. Což je odtud dost daleko,“ přidal se táta k dědovi. „Ale ve středověku jich tu bylo dost,“ pokračoval děda, „Vlčí kámen se ten hrad jmenuje opravdu podle vlků. Ani ne kilometr od hradu je Vlčí hora a tam měli vlci svá doupata.“ Děda se zadíval na Fínu, nadechl se, ale neřekl nic. Jako by váhal, jestli má ještě něco dodat. Mám na to radar. Tak jsem se hned zeptal: „Co je, dědo? Jen to řekni.“ „Ále,“ tahal se děda za vousy. „Abych pravdu řekl, tak se nám v posledních letech vlci zase do přírody vracejí, ale je jich opravdu jenom několik a jsou plaší a lidem se zdaleka vyhýbají.“ Fína se začala nadechovat k velké litanii, a tak děda rychle dodal: „Ale tady v okolí po nich není ani stopy, tady fakt ne.“ A aby zamluvil vlky, začal rychle mluvit o hradu.

„Hrad není moc velký, jak můžete tady z těch zbytků vidět,“ řekl děda. „A proto také nikdy neměl mnoho obyvatel. Bydlel v něm hradní pán s rodinou, pár zbrojnošů a nějací sloužící. Hradní palác měl dvě patra. Přízemí bylo kvůli bezpečí bez oken. Hradní věž, která sloužila pro obyvatele při obléhání jako poslední útočiště, je vysoká dvacet metrů.“

„A dědo,“ začala zase Fína, „jsou tady na hradě nějaká strašidla? Víš, třeba jako bílá paní nebo ohnivý pes?“ „Nebo loupežník Krvavé koleno!“ přidal jsem. „Vildo, nech toho,“ okřikla mě Fína. „To radši ten ohnivý pes,“ hlesla ještě potichu.

„O tom mi bohužel není nic známo,“ řekl děda. „Ale vypráví se pověst o Vilému z Volfštejna, který se v Praze skamarádil se slavným husitou Janem Žižkou z Trocnova.“ „Jé,“ nadchlo mě, „to je můj jmenovec.“ „Ano,“ přikývl děda. „Jejich přátelství ale vzalo za své, když se oba zakoukali do jedné slečny. A ta slečna dala před Žižkou přednost Vilémovi,“ rozpovídal se děda s nadšením. „To je holt život,“ smál se táta. „Musí se to brát sportovně,“ řekl ještě a dal mamce pusu. „Tak asi Jan Žižka, byť udatný husitský bojovník, neměl správného sportovního ducha, protože při křtu Vilémovy první dcery Ludmily se neudržel a praštil Viléma do hlavy pečenou srnčí kýtou.“ „To byl ale trouba,“ řekl jsem. „To teda jo,“ přidala se Fína, „člověk si má jídla vážit, že jo?“ „To víš, že ano,“ odsouhlasili to všichni dospěláci. „No

